

אין זה מחובת ההשתדלות - להיזהר מסכנות רחוקות

אבל חשש ממיתה פתאומית - שתלויה רק בידי שמים - אין זה מחובת ההשתדלות לתקן תקנות כדי להרגיע את הפחדים מסכנות רחוקות.

ולכן הכינו רק כהן אחר תחתיו - שזה יזרז אותו להישמר יותר, ולא אישה אחרת - שאינה יכולה למנוע את מיתת הראשונה.

[ואולי אם אשת הכהן כבר חולה, יתכן שיודו לר' יהודה, שיש להכין לו אישה אחרת].

ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו שנאמר [ויקרא טז-ו] וכפר בעדו ובעד ביתו 'ביתו' זו אשתו, אמרו לו אם כן אין לדבר סוף. [ב.]

יש להבין מהו הגדר? מתי יש לתקן תקנות על סמך חששות לדעת חכמים, ומתי אין לחשוש - כי אין לדבר סוף?

אומר הגאון רבי חיים גריינמן זצוק"ל שהנידון כאן הוא מה נדרש לתקן ולמנוע בגדרי חובת ההשתדלות.

טומאה התלויה בידי אדם - מגדרי ההשתדלות היא שחכמים יקבעו גדרים למנוע אותה.

כנגד חומרות מזויפות צריך זהירות יתירה!

באיצטלא דרבנן - כאילו הם מחמירין בטומאה יותר מרבותינו.

במקרים אחרים בהם הם הקילו וזלזלו - פחות חששו שאנשים החפצים בטוב יגררו אחריהם בתמימות.

אבל כנגד חומרות מזויפות צריך זהירות יתירה - שמא ימשכו אחריהם!

ולכן היה ראו לנכון לעשות ענין מהנושא ולהדגיש - שכל הוראה היא מכוונת ומדויקת בין להחמיר ובין להקל!

כיון דטבול יום כשר בפרה דתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין - שהיו אומרים במעורבי השמש היתה נעשית. [ב.]

הנה מצאנו כמה מקומות שהצדוקין אמרו דברים - ולא טרחו כל כך להוציא מלבן? [לדוגמה - הם רצו שפסח יחול בשבת, וחז"ל לא ביטלו את האפשרות שיום ראשון של פסח יחול בשבת?]

אומר מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל שכאן הצדוקים באו

כשיש אילוץ להקל, הייבים להתחזק מכיוון אחר!

הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א שהבחורים יסעו.

בתחילה התפלאו עליו - הרי הגרי"ש היה ת"ח גדול, וגם עזר הרבה לישיבה בכספים.

אבל הגרי"א הסביר שעתה אחרי כל הלווית - נהיה מצב של חוסר יציבות בלימוד מרוב הפרעות מוצדקות, ולכן דווקא עכשיו חשוב מאוד שישמרו על הרציפות של הלימוד.

ולמעשה זו סברא נכונה מאוד - כל אחד בתקופה שיש לו צירוף של כמה סיבות מוצדקות, בין ע"י שמחות או ח"ו להיפך, צריך לשמור יותר על היציבות, ולותר על דברים שהיה מתיר לעצמו בזמנים אחרים.

הכלל הוא שצריך לנהוג לחומרה בכל ספק ביטול תורה, ולהמשיך ללמוד.

יתכן שבפעמים הראשונות היצר יפריע לו ללמוד, כדי שיתאכזב ממה שלא נסע, אבל בסוף הוא ינצח ויגדל.

תקיניו לה רבנן כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה דלא ליקבלו טומאה כי היכי דלא ליזלזלו בה. [ב.]

הגאון רבי ירוחם הלוי ליבוויץ זצוק"ל [המשגיח ממיר] למד מכאן יסוד חשוב לכל החיים:

דבר שיש הכרח להקל בו, חייבים לחזק אותו מכיוון אחר! והביא דוגמה - אדם שמזדרז ומקצר בפסוקי דזמרא - כדי להספיק קריאת שמע בזמנה - חייב להתחזק מצד שני - ולומר במתינות את ברכת 'אמת ויציב', ולהאריך בה יותר מהרגלו.

הגאון רבי יעקב פרידמן שליט"א אומר שגם לגבי זמנים יש לנהוג כך, ובתקופות רפיון צריך לקבל עצמו חיזוק מיוחד.

ומספר שבשנת התש"י היו כמה לוויית חשובות שבני הישיבה נסעו והשתתפו בהם אחת אחרי השניה, אח"כ בלוויה של הגאון רבי שניאור קוטלר זצוק"ל לא הסכים

ממשה נדרשה דרגה גבוהה יותר של יראה

ביראת שמים.

לכלל ישראל היה די בקולות וברקים שהיו במעמד הר סיני - כדי להגיע ליויחרד כל העם'.

אולם ממשה רבנו שהיה צריך להיות 'מוסר התורה' בעצמו - נדרשה דרגה גבוהה יותר של יראה.

והיה צריך פרישה כמה ימים מחברת בני האדם - כדי להגיע למצב של 'רעדה' שהוא יותר מאשר 'יויחרד'.

ר' מתיא בן חרש אומר לא בא הכתוב אלא לאיים עליו, כדי שתהא תורה ניתנת באימה ברתת ובזיע, שנאמר [תהילים ב-יא] עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, מאי 'וגילו ברעדה'? אמר רב אדא בר מתנה אמר רב במקום גילה - שם תהא רעדה. [ד:]

יש להבין מדוע צריך לאיים על משה - הרי אצלו יראת שמים היתה מילתא זוטרתא?

מסביר מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל שיש דרגות רבות

קנייני התורה של 'באימה ביראה בענווה ובשמחה' תלויים זה בזה

ר' מתיא בן חרש אומר לא בא הכתוב אלא לאיים עליו, כדי שתהא תורה ניתנת באימה ברתת ובזיע, שנאמר [תהילים ב-יא] עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, מאי 'וגילו ברעדה'? אמר רב אדא בר מתנה אמר רב במקום גילה - שם תהא רעדה. [ד:]

איך ניתן לשלב את הפחד עם שמחה - הרי לכאורה הם רגשות סותרות?

הגאון רבי חיים פרידלנדר זצוק"ל מסביר שעם מבט נכון על המשמעות העמוקה של לימוד התורה - אדרבא הדברים כרוכים זה בזה.

וכדברי הרמח"ל [דרך ה', פ"ד] שכחה של התורה הוא ע"י מה שה' טמן בה כח קדוש ויקר.

מבלעדי הכח הזה - היא היתה כמו שאר העיסוקים וספרי החכמות, שאין להם השפעה על שורש הנפש, ועל תיקון

העולם. אדם שמועד לעוצמה האדירה שניתנה בידו - להשפיע על כל עולמות, ע"י עסק התורה - נגש ללימוד בתחושות מעורבות. מחד הוא אמור לרעוד מגודל האחריות שרובצת על כתפיו, ולחוש את קטנותו לעומת המשימה שהוטלה עליו.

ומאיך הוא מאושר שזכה - לקבל מבורא כל עולמים תפקיד נכבד ואחראי כל כך.

ולכן קנייני התורה של 'באימה ביראה בענווה ובשמחה' תלויים זה בזה - שכולם תוצאה של גישה נכונה ומעמיקה - ומבט מכוון אל המשמעות האמתית של עסק התורה.

וככל שהאדם מתרומם להתבונן ולזכור את המשמעות של העיסוק בדברי התורה הקדושה - כך יש לו יותר השפעה על כל העולמות!

מדוע משה לא יכל לעבור?

עד שקרא לו הקב"ה.

יש להבין מדוע זה נקרא 'ולא יכול' הרי הוא הי יכול להיכנס ונמנע רק בגלל כבוד השכינה?

מסביר **הגאון רבי ישראל מאיר דרוק שליט"א** שאצל משה רבינו בגדלותו העצומה - דבר שמנוגד לכבוד השכינה - הוא באמת לא יוכל לעשות!

כמסופר על **הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל** שקראו לו לשיחה דחופה, ונמנע מלעבור לפני המתפלל שעמד בדרכו.

כשנשאל 'הרי יש כאן ענין דחוף?'

ענה וכי אם היה כאן קיר, היה שייך לעבור בשביל ענין דחוף? הווי אומר שמגודל מעלתו - כל דבר שמנוגד לרצון ה' - לא ניתן כלל להיעשות!!

ר' אלעזר רמי כתיב [שמות מ-לה] ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, וכתיב [שמות כד-יח] ויבא משה בתוך הענן? מלמד שתפסו הקדוש ברוך הוא למשה והביאו בענן.

דבי ר' ישמעאל תנא נאמר כאן בתוך, ונאמר להלן בתוך [שמות יד-כב] ויבואו בני ישראל בתוך הים, מה להלן שביל דכתיב [שמות יד-כב] והמים להם חומה אף כאן שביל. [ד:]

במדרש הגדול הדברים מובאים בנוסח שונה:

א"ר חמא בר חנינא - וכי על דעתך שהיה משה מתירא מן הענן? והרי כבר נאמר 'ויבוא?'

אלא מלמד שהיתה הענן נבקעת לו - והיה מהלך בתוכה באדם שמהלך בשביל.

אלא מאי 'ולא יכול'? מלמד שחלק כבוד לשכינה - ולא נכנס

למה הצדוקים נקראים ההיפך מתלמידיו של משה?

וזה הטעם שהצדוקים אשר כפרו בתורה שבעל פה - מכוונים 'שאינם מתלמידיו של משה'!

והוסיף עוד שמשמע בגמרא שהיה צריך בכל שנה שני תלמידי חכמים לחנכו בעבודה - אפילו לכהן ותיק ורגיל בעבודה.

כיוון שהמטרה היא לא רק כדי ללמד אותו, ולמנוע ממנו טעויות.

אלא בעיקר כדי לתת לעבודתו שם של 'עבודה בתלמידי משה'!

וההתלמדות היא חלק הכרחי מסדר עבודת יוה"כ - שבו ניתנו לוחות שניות והתורה שבעל פה.

ואף לדורות כהן גדול פורש שבעה ומשמש יום אחד ושני תלמידי חכמים מתלמידיו של משה לאפוקי צדוקין מוסרין לו כל שבעה כדי לחנכו בעבודה. [ד:]

יש להבין הרי לא היו צדוקים בימי משה - ומדוע הם מסמלים את ההיפך 'מתלמידיו של משה'?

הגאון רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א מסביר את הענין ע"פ הגמרא בנדריים [לח.] שה'פילפולא דאורייתא' ניתן למשה במתנה, ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל.

וזה מה שאנו אומרים 'ישמח משה במתנת חלקו' - כי התורה שבעל פה היא תורת משה - והוא מסרה ליהושע שהעבירה למוסרי התורה בכל דור.

הכח שה' טמן בקרבנות - הוא זה שמספיע בכל העולמות

גם לקרוא את הפרשיות הללו?

מסביר **מרן החפץ חיים זצוק"ל** שהכח שה' טמן בקרבנות הוא אשר משפיע בכל העולמות.

והכח הזה ה' נטע אותו בדברי התורה - ממילא מקרא הפרשה הוא זה שיוצק ונותן במצוה כח אדיר להשפיע שפע רב בכל העולמות.

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מניין שאף מקרא פרשה מעכב ת"ל [ויקרא ח-ה] ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' אפילו דיבור מעכב. [ה:]

הנה בימינו כשאין קרבנות - אנו אומרים ולומדים את פרשיותיהם - משום נשלמה פרים שפתינו.

אבל משה רבינו שזכה לקיים בפועל את ציווי ה' - מדוע צריך

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל
ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com
הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים

ניתן להשתתף בהוצאת העלון בנדריים פלוס
באמצעות **'נוה אריה' - פנינים מאירים**